

► Vaagheid overheid leidt tot leegloop sector

‘Jonge boeren zijn wereldwijd uitstervend ras’

Wees zuinig op de boer, waarschuwt Roy Meijer, voorman van de jonge boeren. Zolang ze niet weten wat de overheid van hen verlangt, dreigen er steeds meer het vak te verlaten. Juist in tijden waarin voedsel een wapen kan zijn.

Chris van Mersbergen

Witteveen

Het is een aspect waarvoor in de discussies over de toekomst van de agrarische sector niet heel veel aandacht is: dat het aantal boeren de komende decennia sowieso hard omlaag zal gaan. „Jonge boeren zijn zo’n beetje een uitstervend ras. Niet alleen in Europa, maar wereldwijd”, zegt Roy Meijer. De Drent is voorzitter van het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK) en daarmee de belangrijkste spreekbuis van de jonge boeren in ons land. Thuis aan de keukentafel in Witteveen laat hij een grafiek zien: „In Europa is maar 8 procent van de boeren jonger dan 35 jaar. En dat percentage wordt steeds lager.”

Voor een ontwikkelingsproject was hij een keer op het Keniaanse platteland. „Daar sprak ik met jonge boeren die echt dachten dat ze het laagste van het laagste waren. Wie het wilde maken in het leven, ging weg, naar de stad. In de taxi in de hoofdstad Nairobi zag ik langs de weg overal jonge straatverkopers die wanhopig probeerden hun producten aan de man te brengen. Maar toen we

Van der Plas boos over uitkoopplan

BBB-leider Caroline van der Plas wil opheldering van de missionair landbouwminister Piet Adema over zijn plannen om het mestoverschot aan te pakken. De bewindsvaandelaar denkt volgens ingewijden aan een nieuwe uitkoopregeling voor veehouders. De Tweede Kamer had hem gevraagd om perspectief voor boeren die getroffen worden door strengere Europese mestregels. Van der Plas vindt het ‘onacceptabel’ dat hij in plaats daarvan miljarde wil uittrekken om boeren te laten stoppen.

de financiële cijfers bestudeerden van de jonge boeren die we spraken, bleek dat ze goed geld konden verdienen. Ze leefden op vruchtbare grond, in een gezonde omgeving, en konden hun gezin dus een toekomst bieden.”

Terug naar Nederland en de EU. Het is gek, vindt Meijer: dat iets wat zo belangrijk is, namelijk de productie van het voedsel dat ons

in leven houdt, maatschappelijk gezien zo’n lage status heeft. Hij is ook de eerste om toe te geven dat in Nederland de ooit zo machtige boerensector daar zelf ook aan heeft bijgedragen. „We zijn te laat op zoek gegaan naar economisch rendabele oplossingen voor uitdagingen op het gebied van klimaat en stikstof. De afgelopen jaren heeft de politiek dat ingevuld, maar zonder enige samenhang of oog voor een verdienmodel. Vanaf 2019 staat daarvoor alles stil. Voor jonge boeren is dat funest. Die twijfelen daarvoor enorm over hun toekomst in Nederland.”

Gekkgheid

De verduurzaming van de landbouw is in de politiek een haast religieuze strijd geworden, vindt Meijer. „Links zegt: als we niet verduurzamen, ontploft de aarde binnen nu en zoveel tijd. En rechts zegt: al die milieumaatregelen zijn gekkgheid, laat de boer toch met rust. Ik zou willen dat er een pragmatische middenweg gevonden wordt. Want zo kom je niet verder.”

Zonder een strategische visie van de overheid op voedsel en landbouw weet niemand waar hij aan toe is, merkt Meijer op. „Als een overheid geen richting geeft, hoe weet je als boer dan welke kant je op moet? En hoe weten andere partijen in de keten, banken bijvoorbeeld, in welke bedrijven ze op lange termijn moeten investeren? Zijn jonge boeren en tuinders wel of geen veilige investering? Boeren lopen vast.

▲ Roy Meijer: „Boer weet niet welke kant hij op moet.”

FOTO ANDRÉ WEIMA

Door de afbouw van de derogatie voor mest bijvoorbeeld, waardoor ze minder mogen uitrijden op eigen land en ze tienduizenden euro’s kwijt zijn aan het afvoeren van die mest. Je kunt dat als overheid allemaal aan de vrije markt overlaten, zo van: ieder voor zich en God voor ons allen. Of je neemt de regie, zorgt dat gezien de vergrijzing in elk geval jonge boeren door kunnen, en gaat netjes om met boeren zonder opvolger die voor hen plaatsmaken.”

Meijer schetst in korte lijnen de huidige Europese situatie. „In het zuiden hebben boeren enorme watertekorten. In het oosten is Poetin je buurman en heerst de varkenspest. Dan heb je in het

westen het ontzettend vruchtbare gebied waar wij wonen. Daar kun je heel veel duurzaam en veilig voedsel produceren. En dat voedsel, weten we sinds de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, is een hartstikke strategisch wapen. Dat heb je als Nederland en Europa nodig om internationaal mee te blijven tellen.”

Vertrouwen

Maar Meijer wil daarmee niet voorbijgaan aan een duurzamere landbouw. „Het is niet óf óf, het is én én. Maar dan heb je wel een overheid nodig die dit snapt en doorvertaalt naar keuzes voor de lange termijn. En die daarbij vertrouwen geeft aan de sector om

binnen vastgelegde grenzen met oplossingen te komen. Zonder vertrouwen geen oplossing.”

Vooralsnog is de boer dus nog altijd een politieke speelbal, ook weer bij de Europese verkiezingen van 25 mei. Daar is de toekomst van de sector wel een belangrijk verkiezingsthema, maar of dat

Kies voor jongere generatie of wees duidelijk dat het je niet interesseert

– Roy Meijer, voorzitter NAJK

uiteindelijk leidt tot een strategische visie op voedsel en landbouw? „Ik betwijfel het. Wat goed is om je te realiseren: als je als continent je strategische voedselpositie op peil wil houden, moet je kiezen voor het behoud van jonge boeren. Doe je dat niet, dan gaan jonge boeren zelf keuzes maken, bijvoorbeeld door in een ander land opnieuw te beginnen of door een normale baan te nemen. Dan kan iedereen die vindt dat de milieu-uitstoot razendsnel naar beneden moet misschien een gat in de lucht springen. Maar je helpt wel binnen tien, vijftien jaar een heel belangrijke sector om zeep.”

Het zijn grote woorden, maar

het is de NAJK-voorzitter meens. „Als jonge Nederlandse boeren je op zoveel plekken gewild. We staan bekend als aanpakkers, en we zijn innovatief. En nogmaals, het zijn er al niet heel veel meer, jongeren die de ambitie hebben om boer te zijn in Nederland.”

Dus is het tijd voor een noodkreet, aan het huidige demissionaire kabinet en aan de partijen die de nieuwe regering proberen te vormen. „Maak keuzes in het voordeel van de jonge generatie, of wees duidelijk dat het je niet interesseert. De tijd van ideologisch babbelen is nu wel voorbij. Ik zou bijna zeggen: de tijd van overleven is aangebroken.”